

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ ОДНОРІДНИХ ВИМОГ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

REVISITING THE CONCEPT OF CLAIMS' HOMOGENEITY IN CIVIL LAW

Булеца С.Б.,

*доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри цивільного права та процесу
юридичного факультету**ДВНЗ «Ужгородський національний університет»*

У статті автором проаналізовано різні проблемні аспекти, які виникають між сторонами під час припинення зобов'язання шляхом зарахування зустрічних однорідних вимог. Дано авторське визначення поняття однорідних вимог. Відомо, що одним із способів припинення зобов'язань є взаємне погашення зустрічних вимог шляхом зарахування (*compensatio*). *Compensatio* (компенсація) в перекладі з латинської означає «урівноваження», «зарахування», «взаємне задоволення (погашення) вимог одних і тих же осіб». Сторони одного договору можуть мати одна до одної претензії за іншими договорами (непогашені грошові борги, невиконані зобов'язання з поставки товарів, надання послуг тощо). Відповідно до статті 601 Цивільного кодексу України сторона має право погасити свій борг, припинити своє зобов'язання за договором, якщо кредитор, зі свого боку, є боржником цієї сторони за іншим договором – зобов'язання припиняється зарахуванням зустрічних однорідних вимог (цесія). Це усуває необхідність зустрічного переміщення однорідних цінностей, які складають предмети взаємних зобов'язань, зменшує ризик сторін, який виникає під час здійснення виконання, а також пов'язані з цим витрати. Зарахування може відбуватися між двома вимогами, які однаково мають своїм предметом грошову суму або певну кількість змінних речей одного роду. Автором враховано і досліджено судову практику Верховного Суду України з цієї проблеми і, відповідно, зроблено висновок, що поняття однорідних вимог має бути розширено. Сьогодні для зарахування вимог необхідне додержання трьох умов: вимоги повинні бути зустрічними, однорідними та такими, строк виконання яких або настав, або визначений моментом пред'явлення вимоги, однак це не відповідає розвитку та вдосконаленню цивільних відносин. Операція із зарахування зустрічних однорідних вимог за своїм змістом не передбачає отримання коштів на рахунок, що не відповідає сучасним тенденціям удосконалення сучасних цивільних відносин. Враховуючи сучасні тенденції розвитку цивільних відносин, дано авторське визначення поняття однорідних вимог.

Ключові слова: зарахування, однорідні вимоги, сторони, згода, волевиявлення, свобода, зобов'язання.

This article analyzes the various problematic aspects that arise between the parties in terminating a commitment by accounting for counter-homogeneous claims. The author defines the concept of homogeneous requirements. It is known that one way to terminate obligations is to settle counter-claims by *compensatio*. *Compensatio* (compensation) in Latin means “equilibrium”, “enrollment”, “mutual satisfaction (repayment) of the requirements of the same persons”. The parties to one contract may have claims against each other for other contracts (outstanding money debts, outstanding obligations for the supply of goods, provision of services, etc.). In accordance with Article 601 of the Civil Code of Ukraine, a party has the right to repay its debt, to terminate its obligation under the contract, if the creditor, in turn, is a debtor of that party under another contract – the obligation is terminated by counting one-offs (*cession*). This eliminates the need for a counter-transfer of homogeneous values that constitute the subject of mutual obligations, reduces the risk of the parties arising from the execution of the transaction, as well as the associated costs. Enrollment can occur between two claims that have the same amount of money or a certain number of replacement items of the same kind. The author takes into account and investigates the case law of the Supreme Court of Ukraine on this issue and thus concludes that the concept of homogeneous requirements should be broadened. To date, three conditions must be met in order to qualify for the requirements: the requirements must be counter, uniform, and those which have either come to an end or are specified at the time of the claim, however, this does not correspond to the development and improvement of civil relations. The operation of crediting counter-homogeneous claims in its content does not involve receiving funds into an account that does not correspond to the current tendencies of improvement of modern civil relations. Given the current trends in the development of civil relations, the author defines the concept of homogeneous requirements.

Key words: enrollment, homogeneous requirements, parties, consent, expression of will, freedom, obligation.

Постановка проблеми. Людина в цивільному праві вважається абсолютно вільною від інших доти, доки не вступить у зобов'язання. А одним із способів припинення зобов'язань є взаємне погашення зустрічних вимог шляхом зарахування (*compensatio*). *Compensatio* (компенсація) в перекладі з латинської означає «урівноваження», «зарахування», «взаємне задоволення (погашення) вимог одних і тих же осіб». Сторони одного договору можуть мати одна до одної претензії за іншими договорами (непогашені грошові борги, невиконані зобов'язання з поставки товарів, надання послуг тощо). Відпо-

відно до статті 601 Цивільного кодексу (далі – ЦК) України сторона має право погасити свій борг, припинити своє зобов'язання за договором, якщо кредитор, зі свого боку, є боржником цієї сторони за іншим договором – зобов'язання припиняється зарахуванням зустрічних однорідних вимог (цесія). Це усуває необхідність зустрічного переміщення однорідних цінностей, які складають предмети взаємних зобов'язань, зменшує ризик сторін, який виникає під час здійснення виконання, а також пов'язані з цим витрати. Слід зазначити, що низка практичних аспектів припинення цивільних зобов'язань шля-

хом зарахування зустрічних однорідних вимог розкривається в працях таких учених, як: Є.Р. Амінов, К.В. Єлисеєв, Л.К. Жданкін, М.В. Кротов, Б.Е. Кензеев, Т.С. Ківалова, Є.О. Крашенинников, І.І. Новосельцев, І.І. Самсін, В.І. Степанов та інші.

Мета статті – дати визначення поняття однорідних вимог, враховуючи сучасні тенденції розвитку цивільних відносин.

Виклад основного матеріалу. Римський юрист Модестин визначав зарахування як взаємний розрахунок боргу і вимоги (D.16.2.1.). Д. Грімм, даючи визначення зарахування, писав, що це є погашення однієї вимоги іншою зустрічною [1]. Однією з умов, з якими Цивільний кодекс України пов'язує можливість припинення зобов'язань зарахуванням, є однорідність зустрічних вимог, які підлягають зарахуванню. На однорідність вимог вказував ще Г. Дернбург: «Взаємні вимоги повинні бути однорідними. Тому найбільш придатними для компенсації є зобов'язання, предметом яких є гроші або інші замінні речі» [2].

У римському праві однією умовою до зарахування є однорідність, тобто початкова вимога і зустрічна вимога повинні бути однорідні за своїм предметом (гроші можна компенсувати тільки грошима, хліб – хлібом того ж роду і якості і т.п.). Однак необов'язково, щоб зазначені вимоги були однакови за своїм розміром [3, с. 144–145].

У Дигестах Юстиніана в 66-й книзі «Коментарі до едикту» зазначено, що Лабен каже, і не без підстави, що якщо зарахування призначене для будь-якої певної вимоги, то щодо інших (вимог) воно не застосовується. У 2-й книзі «Питання» Сцевола зазначено, що якщо ти боргуєш 10 тисяч (сестерціїв) або раба за вибором твого контрагента, то залік може мати місце, якщо контрагент прилюдно скаже, що він хотів би те чи інше [4].

Зарахування взаємних вимог, заснованих на «доброму сумлінні», – це взаємні вимоги «доброї совісті», що впливають з однієї і тієї ж підстави, інакше кажучи – взаємно пов'язані вимоги. Присудженню підлягає належне позивачу з урахуванням того, що, у свою чергу, на тих же підставах належить із нього (Гай, 4.61) [5, с. 32–33].

Зарахування – це погашення зустрічних однорідних вимог, коли сторони були взаємно і боржниками, і кредиторами. Термін «однорідний» означає «який належить до того самого роду, розряду, характеризується однаковими рисами, ознаками» [6].

І.В. Попов зазначає, що проблема полягає в тому, що в теорії та судовій практиці є різні погляди на однорідність вимог, які підлягають зарахуванню. Сутність спору в полягає в такому: чи повинні зобов'язання бути однорідними з підстави виникнення і предмета виконання, або для зарахування досить однорідності за предметом виконання? Наприклад, якщо покупець має заборгованість перед продавцем з оплати товару, а на продавця висить зустрічне зобов'язання з відшкодування покупцеві шкоди, заподіяної ушкодженням його майна, то виникає питання, чи можливе зарахування, якщо

підстави виникнення цих зобов'язань розрізняються (одне – договірне, а інше – охоронне)? І.В. Попов вказував, що умова однорідності стосується лише предмета, який пред'являється до зарахування вимог, але ні підстав їх виникнення, ні їхньої правової природи. Проте судова практика зазначає, що правило про однорідність вимог поширюється на їхню правову природу, але не стосується підстави виникнення такої вимоги. Отже, допускається зарахування однорідних вимог, які впливають із різних підстав (різних договорів тощо) [7], зокрема деліктних правопорушень. Відповідно, можуть бути зараховані, наприклад, вимога підрядника про оплату виконаних робіт і вимога поручителя, який виконав грошове зобов'язання. Так само допустимо зарахування договірних і позадоговірних грошових вимог.

Отже, зарахування може відбуватися між двома вимогами, які однаково мають своїм предметом грошову суму або певну кількість замічних речей одного роду. Це, зокрема, пов'язано з тим, що грошові вимоги мають презюмуватися як однорідні через недиференційованість грошей як предмета виконання зобов'язань [7], а також, як предмет задоволення майнової вимоги, мають ознаку замічності, абсолютної еквівалентності та інші властивості, що дають змогу проводити обмін та інші грошові операції [8].

Хоча враховуючи судову практику сьогодні в Україні, то навіть остання є неоднозначною у своїх висновках. Наприклад, Велика Палата Верховного Суду (далі – ВП ВС) у справі № 914/3217/16 від 30 жовтня 2018 р. у своєму рішенні зазначила, що у разі, якщо зобов'язання підлягають виконанню у різних валютах – євро та доларах США, то такі вимоги не є однорідними з огляду на те, що євро та долар США є різними валютами, які не є рівнозначними [9]. Касаційний господарський суд (далі – КГС) вказав на те, що якщо сторони відповідних зобов'язань, вимоги за якими зараховуються, дійшли взаємної згоди про зарахування грошових коштів у різних валютах, то вищезазначений висновок Великої Палати Верховного Суду фактично, за відсутності законодавчого обмеження на це, унеможливує реалізацію зарахування таких вимог, що не відповідає принципу цивільного права – «дозволено все, що не заборонено законом» [10]. ВП ВС із такою позицією КГС не погодилася, оскільки її вищезазначений висновок стосувався одностороннього правочину – заяви про припинення зобов'язань шляхом зарахування зустрічних однорідних вимог щодо сплати суми заборгованості за кредитними договорами та договором банківського вкладу (депозиту), і він не підлягає застосуванню у разі зарахування зустрічних однорідних вимог за взаємною згодою сторін відповідних зобов'язань [11]. Автор погоджується з Окремою думкою судді Великої Палати, що такий висновок останньої (№ 910/12968/17) стримує розвиток права та наполягає на застосуванні КГС саме раніше сформульованого висновку, що, на переконання судді, може становити втручання в суддівську незалежність під час прийняття судового

рішення по суті спору з огляду на ймовірну необхідність прийняття суддями судового рішення всупереч власному внутрішньому переконанню щодо правильного застосування норм права за конкретних обставин справи [12].

Утім, вітчизняні суди, досліджуючи справи про зарахування зустрічних вимог, не надають визначення останнім. Таке положення щодо поняття однорідності вимог є ненормальним і потребує вирішення. Р.С. Бевзенко і Т.Р. Фахретдінов, досліджуючи цю проблему, дійшли думки, що судова практика однозначно тяжіє до того, щоби визнавати неоднорідними (а отже, їх не можна зарахувати) зобов'язання, які виникають із підстав різного роду (тобто договірні і недоговірні). Крім того, якщо предмети цих зобов'язань неоднорідні (обов'язок сплати грошей і передання нафтопродуктів), то такі зобов'язання також не підлягають зарахуванню, хоча і виникли з однорідних зобов'язань – із договору. Тобто суди проводять аналіз однорідності зараховуваних зобов'язань за такими критеріями: однорідність підстави зобов'язання і однорідність предмета зобов'язання. Отже, зарахування завжди розглядалося як спосіб припинення зустрічних зобов'язань, що мають однорідний предмет. У сучасній науковій літературі також простежується думка, що якщо кожна зі сторін висуває інший грошові вимоги, нехай навіть такі, що випливають із різних зобов'язань, це не виключає можливості вважати такі вимоги однорідними [13]. На жаль, враховуючи вітчизняну судову практику, можна підтвердити, що навіть грошова сума в однаковій валюті, проте з різницею в сумі (наприклад, 73 298, 85 грн [14]), не може вважатися однорідними вимогами, оскільки не відповідає рівності під час їх зарахування. Однак, на мою думку, враховуючи принцип диспозитивності та свободи волі сторін у цивільному праві, якщо сторони дійшли згоди за всіма істотними умовами зарахування, усвідомлюючи різницю в сумі, то вимога повинна вважатися однорідною. Слушно зазначає Л.К. Жданкіна, що порівняльний аналіз концептуальних засад здійснення припинення зобов'язання зарахуванням зустрічних однорідних вимог від суміжних цивільно-правових категорій вкотре підтверджує тезу щодо того, що припинення зобов'язання в зазначений спосіб є одностороннім правочином, але при цьому відносини з приводу самого зарахування та укладення відповідного юридичного документа, що посвідчує результат зарахування, доцільно характеризувати як відносини консенсуальні [15, с. 77–79].

Згідно з нормами статті 601 Цивільного кодексу України, зобов'язання припиняється зарахуванням зустрічних однорідних вимог, строк виконання яких настав, а також вимог, строк виконання яких не встановлений або визначений моментом пред'явлення вимоги.

Зважаючи на зміст статті 601 ЦК України, проведеного заліку зустрічних однорідних вимог можливе, якщо: вимоги є зустрічними, однорідними. Наприклад, у покупця є зобов'язання оплатити отриманий від постачальника товар, а в постачальника –

зобов'язання оплатити отримані від цього покупця послуги. Інакше кажучи, однорідними є вимоги «товар-товар», «гроші-гроші». Якщо ж, наприклад, ви за одним договором повинні перерахувати гроші своєму контрагентові, який за іншим договором повинен вам поставити товар, то взаємозалік між вами неможливий. Строк виконання цих вимог настав, якщо строк виконання не визначений або визначений моментом витребування.

У цьому разі зарахуванню підлягають вимоги за грошовими зобов'язаннями або за будь-якими іншими зобов'язаннями, предмет яких визначений родовими ознаками. Простіше кажучи, вимоги передати товар не можуть бути погашені шляхом зарахування зустрічних вимог сплатити грошові кошти. В цьому випадку також необхідно звернути увагу, що немає єдиної позиції з приводу зарахування однорідних грошових вимог, які виражені у різних валютах.

Вимоги мають бути однорідними, тобто в обох зобов'язаннях предметами вимог повинні бути гроші або речі одного роду (наприклад, можливо зарахувати грошовий борг проти грошового, але утримувати майно за грошовий борг його власника не можна). На практиці зарахуванням погашаються переважно зустрічні грошові вимоги. Не можна вузько розглядати зарахування зустрічних однорідних вимог [16].

Вимога, яка пред'являється до зарахування, повинна бути однорідною з вимогою, проти якої вона пред'являється до зарахування. Необхідно зазначити, що законодавець не дав чіткої дефініції використовуваного терміна «однорідний», що, природно, викликає певні дискусії з цього питання як із боку теоретиків, так і з боку практикуючих юристів. Більшість дослідників схиляється до думки, що однорідність вимог належить до предмета зобов'язань, а не до правової основи. Зокрема, предметом заявленої до зарахування вимоги можуть бути гроші або речі, які визначаються родовими ознаками речі, при цьому правова підстава виникнення основної і зустрічної вимоги необов'язково має бути однаковою. Наприклад, сторони зобов'язані перерахувати один одному грошові кошти, з одного боку, за поставлені товари і, з іншого боку, за виконані роботи. У цьому випадку у сторін є однорідні зобов'язання з оплати за поставлені товари та надані послуги, предмет у наведеному вище прикладі також однаковий – грошові кошти.

Якщо ж одна сторона має заборгованість з оплати за поставлені за договором купівлі продажу товари, а інша сторона повинна виконати роботи відповідно до договору будівельного підряду, то припинити взаємні вимоги зарахуванням не можна, оскільки зобов'язання, будучи зустрічними, не є однорідними: одна сторона зобов'язана перерахувати кошти, а інша – виконати роботи. Необов'язково, щоб вимога, яка пред'являється до зарахування, впливала з того ж зобов'язання або зобов'язань одного виду, тобто не є обов'язковою наявність однорідності підстав виникнення вимог, але повинна мати місце однорідність предмета зобов'язань. Підкреслимо, що

основне і зустрічне зобов'язання припиняються в повному обсязі тільки за рівності вимог, однак для проведення заліку зовсім необов'язково, щоб суми зустрічних однорідних вимог заборгованостей обох сторін збігалися. Якщо заборгованість однієї зі сторін більша, ніж заборгованість іншої, то можливий залік у межах суми боргу однієї зі сторін, а сума боргу, що залишається, буде являти собою залишок заборгованості відповідної сторони, тобто більша вимога продовжує існувати в тій частині, в якій вона перевищує меншу вимогу [16].

Однорідними є вимоги, предмет яких визначено одними і тими ж родовими ознаками (гроші, пшениця певного сорту, товар із певної партії). Найбільш часто підлягають заліку вимоги, що виникають із грошових зобов'язань. Під час визначення вимог, які підлягають зарахуванню, слід мати на увазі, що закон вимагає однорідності саме вимог, а не зобов'язань, на яких вони засновані. З цього випливає, що можуть бути зараховані однорідні вимоги, засновані, зокрема, на договорі перевезення (про сплату провізної плати) та на договорі оренди (про внесення орендних платежів), а також вимоги з договірної і позадоговірної зобов'язання [17]. Вимоги мають бути однорідні, тобто в обох зобов'язаннях повинні бути речі одного роду. Можна зарахувати грошовий борг проти грошового, але не можна, наприклад, утримувати чужу річ за грошовий борг власника цієї речі. Частіше зарахуванням погашаються зустрічні грошові вимоги.

Особливість заліку зустрічних однорідних вимог полягає в тому, що він може припинити відразу два зустрічних зобов'язання за умови рівності розміру вимог. Отже, сьогодні для зарахування вимог необхідне додержання трьох умов: вимоги повинні бути зустрічними, однорідними та такими, строк виконання яких або настав, або визначений моментом пред'явлення вимоги. Операція із зарахування зустрічних однорідних вимог за своїм змістом не передбачає отримання коштів на рахунок, що не від-

повідає сучасним тенденціям удосконалення сучасних цивільних відносин.

У Постанові Житомирського окружного адміністративного суду у справі № 806/5406/15 від 25 травня 2016 р. [18] зазначається, що стосується функцій банків щодо зняття експортних операцій із валютного контролю, слід зазначити, що вказані положення підзаконних актів НБУ також не обмежують сторін зовнішньоекономічних угод у визначенні форми розрахунків та їх проведенні, зокрема, шляхом зарахування, право на що для сторін контрактів визначено законами України. Вказані норми підзаконного акта також не містять заборони сторонам зовнішньоекономічних контрактів визначати форму розрахунків і здійснювати розрахунки, зокрема, шляхом зарахування зустрічних однорідних вимог.

Висновки. З огляду на сучасні тенденції розвитку цивільних відносин виникла необхідність трохи ширше розглянути умову зарахування однорідних вимог під час припинення зобов'язання. Можливо, цей правовий підхід до визначення відходить від наявних положень, однак вважаю, що має право на існування та обговорення.

Отже, **однорідні вимоги** – це вимоги, які мають однаковий склад, однакові властивості предмета в усіх своїх частинах, можуть мати неоднакову вартість, зокрема вимоги, за якими сторони дійшли згоди щодо однорідності сутності вимог і неможливості оскарження зарахування зустрічних вимог у майбутньому на підставі їхньої неоднорідності. Отже, сторони можуть визначити однорідність вимог на власний розсуд, спираючись на принцип диспозитивності. Враховуючи, що серед принципів цивільного права є принцип свободи волі та волевиявлення особи, а також особливості вчинених правочинів сторонами з огляду на судову практику, можна відійти від однорідності вимог у разі отримання взаємної згоди обох сторін за зустрічними вимогами та неможливості сторонами оскаржити це зарахування зустрічних вимог у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ревенко Т.М. Зачет в римском частном праве. *Сибирский юридический вестник*. 2004. № 2. URL: <http://www.law.edu.ru/doc/document.asp?docID=1167280> (дата звернення: 24.10.2019).
2. Попов И.В. Прекращение обязательств зачетом. Дискуссионные вопросы. *Вестник Омского юридического института*. 2011. № 1 (14). URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://omua.ru/sites/default/files/employees/popov-gr-08.pdf> (дата звернення: 24.10.2019).
3. Барон Ю. Система римского гражданского права / пер. и предисл.: Л. Петражицкий. 3-е изд., испр. по 9-му нем. изд. Санкт-Петербург: Тип. Ю.Н. Эрлих (влад. А.Э. Коллинс), 1909. 974 с.
4. Дигесты Юстиниана. URL: https://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Pravo/digest/16.php (дата звернення: 24.10.2019).
5. Махарадзе Н.С. М 36 Общие правила об обязательствах и договорах в римском частном праве: учеб. пособие Хабаровск: Изд-во Тихоокеан. гос. ун-та, 2008. 158 с. URL: http://pnu.edu.ru/media/filer/2012/05/25/rp_uchp.pdf (дата звернення: 24.10.2019).
6. Словник української мови: в 11 томах. Академічний тлумачний словник (1970—1980). Т. 5. 1974. С. 637. URL: <https://www.slovnuk.ua/index.php?swrd=однорідний> (дата звернення: 24.10.2019).
7. Постанова Верховного Суду від 13 лютого 2019 р. у справі № 922/1552/18. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/79805712> (дата звернення: 24.10.2019).
8. Постанова Верховного Суду від 16 травня 2018 р. у справі № 910/13547/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/74221135> (дата звернення: 24.10.2019).
9. Постанова Верховного Суду від 30 жовтня 2018 р. у справі № 914/3217/16. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/78112035> (дата звернення: 24.10.2019).
10. Ухвала Верховного Суду від 18 липня 2019 р. у справі № 910/12968/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/83150868> (дата звернення: 24.10.2019).
11. Ухвала Верховного Суду від 9 серпня 2019 р. у справі № 910/12968/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/83870728> (дата звернення: 24.10.2019).

12. Окрема думка судді Верховного Суду Пророка В.В. від 9 серпня 2019 р. у справі № 910/12968/17. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/84006107> (дата звернення: 24.10.2019).
13. Попов И.В. Прекращение обязательств зачетом. Дискуссионные вопросы. *Вестник Омского юридического института*. 2011. № 1 (14). URL: <http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:http://omua.ru/sites/default/files/employees/popov-gr-08.pdf> (дата звернення: 24.10.2019).
14. Окрема думка судді Київського апеляційного господарського суду Разіна Т.І. від 14 липня 2016 р. у справі № 925/292/15. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/59042439> (дата звернення: 24.10.2019).
15. Жданкіна Л.К. Припинення цивільних зобов'язань шляхом зарахування зустрічних однорідних вимог : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Тернопіль, 2018. 247 с.
16. Взаимозачёт. URL: <http://elib.bsu.by/bitstream/123456789/105043/1/16.pdf> (дата звернення: 24.10.2019).
17. Садилов О.Н. Комментарий к Гражданскому кодексу Российской Федерации, части первой. Постатейный. 3-е издание, исправленное, переработанное и дополненное. Москва : КОНТРАКТ, ИНФРА-М., 2005. URL: http://www.labex.ru/page/kom_gk_410.html (дата звернення: 24.10.2019).
18. Постанова Житомирського окружного адміністративного суду у справі № 806/5406/15 від 25 травня 2016 р. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/58126512> (дата звернення: 24.10.2019 р.)